

ВІТАЄМО!

Атестаційна комісія Міністерства освіти і науки України присвоїла вчене звання "Доцент" науково-педагогічним працівникам нашого навчального закладу

ГОЛУБ Віктор Анатолійович
кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент

КРАВЧУК Ярослав Іванович
кандидат педагогічних наук, доцент

ШАБАГА Степан Богданович
кандидат педагогічних наук, доцент

Успішно захистила дисертаційне дослідження на здобуття наукового ступеня кандидата наук

БОДРУГ Наталія Анатоліївна
кандидат педагогічних наук

ВІВІПЕСМ!

ДОВГАНЬ Олену Михайлівну

ЯНКОВА Анатолія Вікторовича

Ваш ювілей – то мудрості пора.
Хай Бог дарує вдосталь у житті
Здоров'я, щастя, миру і добра,
Літа хай будуть многи й золоті!

ВІКТИМНІСТЬ ВИМАГАЄ ПРОФІЛАКТИКИ

Темою дисертаційного дослідження асистента кафедри педагогіки і психології Володимира Терпелюка стала "Соціально-психологічна профілактика віктимної поведінки підлітків – учнів загальноосвітніх шкіл". Керував його науковими пошуками доктор педагогічних наук, професор Східноєвропейського НУ ім.Лесі Українки П.М.Гусак. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук успішно захищена на засіданні спеціалізованої вченої ради у НПУ ім. М.П.Драгоманова. Опонували нашому дисертанту доктор педагогічних наук, професор НПУ ім. М.П.Драгоманова О.Г.Карпенко та кандидат педагогічних наук, доцент Чернігівського НПУ ім. Т.Г.Шевченка Л.В.Рень.

У роботі зазначається, що дитячий вік найбільше піддається впливу чинників віктимного характеру. На основі аналізу негативних тенденцій у шкільному підлітковому середовищі виокремлено комплекс віктимних проявів, що активізують процес віктимізації – перетворення дитини у жертву несприятливих умов соціалізації: підвищена агресивність, ворожість і роздратованість, що проявляється у безпричинній жорстокості; занижена самооцінка, конформність, ригідність, які переходять у безпорадність і жертвопідданість поведінку; наростання конфліктних ситуацій у системах "вчитель – учень", "батько – підліток", "підліток – підліток"; недостатня сформованість таких особистісних якостей і стратегій взаємодії, які змогли б забезпечити здатність підлітка протистояти негативним чинникам навколишнього середовища, проявити активність у життєвих ситуаціях соціального ризику; низький рівень спрямованості до саморозвитку та самовдосконалення.

Упродовж тривалого часу віктимологічна проблематика вивчалася переважно у психологічному та правовому аспектах, а соціально-педагогічні аспекти порушувались лише в окремих працях вітчизняних дослідників. Маловивченими залишаються питання генезису віктимної поведінки дітей. Соціально-педагогічна профілактика віктимної поведінки учнів загальноосвітніх шкіл здійснюється не на належному рівні, а профілактично-корекційні

заходи не завжди підбираються адекватно і тому не дають очікуваного ефекту.

Розв'язання проблеми віктимної поведінки підлітків вимагає вирішення низки суперечностей: між необхідністю цілеспрямованої соціально-педагогічної підтримки підлітків з низькою здатністю до налагодження взаємостосунків і самореалізації та недосконалістю соціально-педагогічного інструментарію превентивної роботи з віктимними школярами; між наявністю широкого вибору форм і методів соціально-педагогічної роботи загального характеру та відсутністю конкретних рекомендацій щодо роботи з віктимними школярами; між доцільністю активного формування у віктимних підлітків адекватної міжособистісної взаємодії засо-

бами інтерактивних методик і переважанням у практиці традиційних вербальних методів роботи.

Такий підхід обумовив мету дисертаційного дослідження: розкрити й обґрунтувати сутність і особливості соціально-педагогічної профілактики віктимної поведінки підлітків, розробити педагогічні умови й експериментально перевірити ефективність їх впровадження у загальноосвітніх навчальних закладах. Дисертант розробив етапи (орієнтувальний, діагностичний, перетворювальний, контрольний-результативний), визначив напрями і спроектував умови (сприяння активному засвоєнню віктимними підлітками навичок і досвіду конструктивної поведінки

в актуальних життєвих ситуаціях, створення безпечного і сприятливого мікросоціального середовища в сім'ї, формування готовності педагогічного колективу до взаємодії з віктимними підлітками; підготовка методичного забезпечення комплексної роботи з об'єктами профілактики) соціально-педагогічної профілактики віктимної поведінки підлітків; визначено критерії (віктимність особистості підлітка та віктимогенність сім'ї підлітка), показники та рівні ризику віктимізації підлітків учнів загальноосвітніх шкіл.

Молодим науковцем підготовлено та впроваджено відповідні методичні рекомендації, розроблено й апробовано на практиці програму соціально-педагогічної профілактики віктимної поведінки підлітків. Зокрема, результати дослідження впроваджено у практику профілактично-виховного процесу ЗОШ с.Красноволя Маневицького району Волинської області, Горинської ЗОШ Кременецького району, ЗОШ с.Боратин Луцького району Волинської області, Жидичинської ЗОШ Ківерцівського району Волинської області, а також у навчальний процес Східноєвропейського НУ ім.Лесі Українки.

Загалом дослідженням було охоплено 303 підлітки – учні 7–9 класів віком 12–14 років і 496 батьків. На етапі формування експерименту до роботи було залучено 201 віктимного підлітка (102 – в експериментальній групі, 99 – в контрольній) та стільки ж представників їх сімей, 4 соціальних педагоги, 25 студентів-волонтерів – майбутніх соціальних педагогів, 12 учнів старших класів – активістів школи, 8 класних керівників, 11 вчителів-предметників, 14 батьків-активістів.

Результати дослідження не вичерпують усіх аспектів порушеної проблематики, однак визначають напрями її подальшого вивчення і вирішення, в тому числі вказують на необхідність розробки комплексної програми соціально-педагогічної профілактики віктимної поведінки учнів загальноосвітніх шкіл, встановлення особливостей віктимної поведінки школярів за гендерною ознакою та визначення конкретних форм і методів соціально-педагогічної профілактики.

ГУМАНІТАРНИЙ ВЕКТОР ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Оригінальну і водночас актуальну тему дисертаційного дослідження "Формування педагогічної майстерності майбутніх учителів гуманітарних спеціальностей засобами інтерактивних технологій" обрала наш молодий науковець Наталія Бодруг. Її дисертаційними пошуками керувала доктор педагогічних наук, професор Хмельницької ГПА Людмила Романишина. Успішний захист дисертації відбувся на засіданні спеціалізованої вченої ради НУ водного господарства та природокористування. Опонували нашому науковцю доктор педагогічних наук, головний науковий співробітник Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, професор Олександр Лавріненко та кандидат педагогічних наук, доцент Черкаського НУ ім. Богдана Хмельницького Олександр Кучай.

У дослідженні зазначається, що парадигмальні зміни цілей освіти формують нові розуміння функцій, здібностей, професійних умінь учителя, зорієнтованих на компетентність і майстерність, на забезпечення високого рівня професіоналізму і творчої активності. Домінантою стає підготовка фахівця, здатного до здійснення міждисциплінарних зв'язків, наділеного усвідомленням універсального значення професійних знань у контексті соціокультурного простору та вмінням організувати навчальний процес як педагогічну взаємодію, спрямовану на розвиток особистості, на її підготовку до вирішення завдань життєтворчості. Такі вимоги суспільства спонукають педагогів до внесення змін в організацію навчального процесу шляхом впровадження в нього інтерактивних технологій, насамперед у сфері вищої школи.

Процес підготовки вчителів гуманітарних спеціальностей засобами інтерактивних технологій на даний час містить низку суперечностей: між недостатнім рівнем професійної майстерності випускників педагогічних ВНЗ і зростаючими вимогами загальноосвітньої школи до фахової компетентності вчителя; між необхідністю вдосконалення процесу формування педагогічної

майстерності сучасного вчителя у вирішенні проблемних освітніх ситуацій і недостатньою практикою використання інтерактивних технологій та інтерактивних засобів навчання у цьому напрямі; між потребою в практичній готовності вчителів до конструювання ефективних міжособистісних взаємин суб'єктів освітнього процесу та недостатнім використанням міждисциплінарних і професійно-адаптаційних підходів у професійній підготовці майбутніх педагогів.

Тема дисертаційного дослідження є складовою науково-дослідної теми Тернопільського НПУ ім. Володимира Гнатюка з проблеми "Організація навчально-творчої

діяльності з використання сучасних освітніх, педагогічних та інформаційних технологій у системі неперервної освіти". У цьому контексті дисертант визначила основні завдання дослідження: проаналізувати ступінь вивчення проблеми, окреслити сутність основних дефініцій досліджуваної тематики, вказати на особливості процесу професійної підготовки вчителів гуманітарних спеціальностей, виявити й обґрунтувати педагогічні умови застосування інтерактивних технологій у підготовці вчителів гуманітарних спеціальностей, уточнити компоненти, конкретизувати критерії та показники рівнів сформованості педагогічної майстерності вчителів-гуманітаріїв; розробити й експериментально перевірити ефективність моделі формування педагогічної майстерності вчителів засобами інтерактивних технологій.

Виконання таких завдань забезпечило новизну результатів дисертаційного

дослідження: педагогічними умовами формування педмайстерності майбутніх учителів засобами інтерактивних технологій є розвиток мотивації до набуття професії із застосуванням новітніх засобів, забезпечення суб'єкт-суб'єктної взаємодії викладача і студента, формування і застосування структурно-функціональної моделі, що відображає взаємозв'язки між метою, методами, формами, умовами, критеріями, компонентами і рівнями педагогічної майстерності, використання потенціалу педагогічної практики та виховних заходів.

Практичне значення дослідження полягає в розробці методичних матеріалів для дисциплін "Педагогіка", "Основи педагогічної майстерності", "Методика викладання іноземної мови", що сприяють вдосконаленню навчально-методичного забезпечення цих дисциплін і діагностики рівнів сформованості педагогічної майстерності вчителів гуманітарних спеціальностей. Матеріали дисертації можуть бути використані у процесі професійної підготовки студентів-гуманітаріїв педагогічних ВНЗ, у системі післядипломної освіти педагогів, при підготовці навчальних посібників і методичних рекомендацій.

Дослідно-експериментальна перевірка здійснювалась поетапно протягом 2012–2014 років на базі Донбаського ДПУ, Криворізького НУ, Мелітопольського ДПУ ім. Богдана Хмельницького, Південноукраїнського НПУ ім. К.Д.Ушинського, Хмельницького НУ, Чернівецького НУ ім.Юрія Федьковича і Кременецького ОГП ім.Тараса Шевченка. У констатувальному етапі дослідження брали участь 379 студентів, у формуальному – 115. Результати проведеного дослідження засвідчили, що ефективність формування педагогічної майстерності майбутніх учителів гуманітарних дисциплін засобами інтерактивних технологій залежить від цілеспрямованого і комплексного впровадження у навчальний процес сукупності відповідних педагогічних умов, необхідної структурно-функціональної моделі та продуктивної авторської методики навчання.